

**Методичний центр бібліотек
закладів вищої освіти м. Вінниці**

**Наукова бібліотека
Вінницького національного медичного
університету ім. М. І. Пирогова**

АНАЛІЗ діяльності бібліотек ЗВО методичного об'єднання м. Вінниці за 2018 рік

**Методичний центр бібліотек
закладів вищої освіти м. Вінниці**

**Бібліотека Вінницького національного
медичного університету ім. М. І. Пирогова**

**Аналіз
діяльності бібліотек ЗВО
методичного об'єднання м. Вінниці
за 2018 рік**

Вінниця, 2019

УДК 021.64:027,7](477.44-21)(06)

А 64

Укладачі: Бондарчук Я. С., завідувач відділу науково-методичної роботи

Мельник М. І., заступник директора бібліотеки

Відповідальна за випуск Кравчук Н. М., директор бібліотеки

А 64 Аналіз діяльності бібліотек ВНЗ м. Вінниці /
метод. центр бібліотек ЗВО м. Вінниці, бібліотека
ВНМУ ім. М. І. Пирогова ; упоряд. Я. С. Бондарчук,
М. І. Мельник ; відп. за вип. Н. М. Кравчук. –
Вінниця, 2019. – 48 с.

УДК 021.64:027,7](477.44-21)(06)

Діяльність бібліотек МО ЗВО м. Вінниця протягом 2018 року була направлена на активне співробітництво та обмін досвідом у напрямку впровадження інноваційної діяльності в роботу сучасних університетських бібліотек. Крім виконання традиційних основних планових показників, бібліотеки МО працювали над підвищенням професійної кваліфікації, беручи участь у спільних конференціях та семінарах; розвивали творчі здібності шляхом представлення креативних робіт на професійних конкурсах; організовували засідання методичного об'єднання, де вирішували важливі питання задля покращення якості обслуговування користувачів.

До складу Вінницького методичного об'єднання бібліотек ЗВО III-IV рівнів акредитації входять:

- Бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова;
- Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;
- Науково-технічна бібліотека Вінницького національного технічного університету;
- Бібліотека Вінницького національного аграрного університету;
- Бібліотека Вінницького державного торговельно-економічного інституту КНТЕУ;
- Наукова бібліотека Донецького національного університету імені Василя Стуса;
- Бібліотека Вінницького кооперативного інституту.

Бібліотечні фонди

Бібліотека ЗВО становить основу для розвитку наукової, навчальної та культурної діяльності університету. В контексті Болонського процесу важливе місце відведене студентській самоосвіті, тому саме грамотно укомплектований бібліотечний фонд є запорукою забезпечення якісного навчального процесу та успіху бібліотеки серед своїх користувачів.

Станом на 01.01.2019 р. **загальний фонд** бібліотек МО нараховує **2 516 475 документів**, порівняно з минулим роком його кількість **збільшилась на 9437 одиниць**. Найбільшими є фонди бібліотек **ВНТУ – 86 2287 пр., ВНМУ – 572 475 пр., ВДПУ – 524 610 пр.**

Таблиця 1.

Кількість фонду по бібліотеках ВНЗ

Бібліотека	Було на 1.01.2018	Є на 1.01.2019	Ріст у 2018 р.	Ріст у 2017 р.
ВНАУ	224 097	225 983	+1886	+2311
ВНМУ	570 678	572 475	+1797	+5827
ВДПУ	525 312	524 610	-702	+1746
ВНТУ	859 684	862 287	+2603	+2917
ВТЕІ	233 310	233 045	-265	+1445
ДонНУ	21 135	25 070	+3935	+5378
ВКІ	72 822	73 005	+183	-1403
ВСЬОГО	2 507 038	2 516 475	+9437	+18 221

Аналізуючи сукупність інформаційного ресурсу бібліотек ЗВО м. Вінниці за **видами документів**, слід відмітити, що традиційно переважну більшість складають книги (найбільша кількість у бібліотеці **ВНТУ – 646 091 пр.**), на другому місці – періодичні видання (найбільше також у бібліотеці **ВНТУ –**

167 091 пр.). Загальна кількість електронних видань по бібліотеках МО складає 2236 пр., лідером серед яких є бібліотека **ВДПУ** – 841 пр.

За цільовим призначенням кількісні показники фонду документів відповідають основній функції, а саме ефективності навчально-освітнього процесу. Загальну кількість фонду складають: навчальні видання – 45 %, наукові – 29 %, літературно-художні – 12 %. Найбільшим фондом **навчальних видань** володіють бібліотеки **ВНТУ** (354 067 пр.), **ВДПУ** (228 814 пр.) та **ВНМУ** (190 274 пр.).

Колекціями **рідкісних та цінних видань** володіють бібліотеки **ВНМУ** – 3242 пр., **ВДПУ** – 1510 пр., **ВНАУ** – 141 пр., **ВКІ** – 74 пр.

Протягом 2018 р. до бібліотек загалом **надійшло 32 052 пр.** документів. Найбільшою кількістю видань поповнилися фонди бібліотек **ВНМУ** (12 272 пр.), **ВНТУ** (6037 пр.), та **ВДПУ** (4161 пр.). У порівнянні з минулим роком спостерігається зменшення надходжень книжкового фонду на **6915 пр.** Це пояснюється подорожчанням книг та недостатнім фінансуванням у деяких бібліотеках. Зокрема, **бібліотека ВНМУ** придбала 613 оригінальних англомовних видань Elsevier, які надто дорого коштують, але надзвичайно цінні для навчального процесу. (Таблиця 2).

Доцільним є кількісне зростання **надходжень періодичних видань** до фондів бібліотек ЗВО, яке пояснюється актуальністю фахових тематик, науковою новизною та їх використанням як інструменту наукової комунікації. У звітному періоді значне збільшення прослідковується у бібліотеках **ДонНУ** (1361 пр.), **ВНМУ** (1350 пр.), **ВНАУ** (952 пр.).

Таблиця 2.

Бібліотека	Надходження		Ріст	Списання	
	2017 р.	2018 р.		2017 р.	2018 р.
ВНАУ	3906	2886	-1020	1595	1000
ВНМУ	14503	12272	-2231	8676	10475
ВДПУ	4066	4161	+95	2320	4863
ВНТУ	8401	6037	-2364	5484	3434
ВТЕІ	2352	2412	+60	907	2677
ДонНУ	5378	3935	-1443	—	—
ВКІ	361	349	-12	794	166
ВСЬОГО	38967	32052	-6915	19776	22615

Фінансування фонду документів бібліотек ЗВО є актуальним та важливим питанням, яке становить основу для зростання відвідування, якісного обслуговування користувачів та стану навчально-освітнього процесу університету. Загалом у 2018 р. **найкраще профінансована бібліотека ВНМУ**, де на придбання книг було використано понад 4 млн грн, **ВТЕІ** – понад 30 тис. грн., **ДонНУ** – понад 28 тис. грн., **ВДПУ** – майже 25 тис. грн. В інших бібліотеках показники незначні.

Обслуговування користувачів

Якісне обслуговування користувачів є основним завданням сучасних бібліотек. Новітні технології, розвиток інформаційного середовища трансформують наявні форми та методи роботи. В результаті з'являються нові послуги та сервіси для обслуговування користувачів бібліотек ЗВО, де пріоритетним напрямком є підтримка освітнього процесу та

наукових досліджень. Створюються комфортні умови та забезпечується оперативний доступ до інформації та бібліотечних послуг.

Доцільно відмітити, що **кількість читачів за єдиною реєстрацією** в бібліотеках МО протягом звітного періоду **збільшилась на 242 особи**. Зокрема, в бібліотеках **ВДПУ** – на 358, **ВНТУ** – на 151.

Бібліотеками закладів вищої освіти м. Вінниці було **обслужено 138 907 осіб**. Передові позиції займають бібліотеки **ВНТУ (+312), ВКІ (+205), ВТЕІ (+193)**.

Таблиця 3.

Бібліотека	За єдиним обліком		Ріст	Обслужені		Ріст
	2017 р.	2018 р.		2017 р.	2018 р.	
ВНАУ	8265	8148	-117	18 591	18 154	-437
ВНМУ	12 068	12 086	+18	32 682	32 728	+46
ВДПУ	5855	6213	+358	40 142	40 216	+74
ВНТУ	6701	6852	+151	27 930	28 242	+312
ВТЕІ	5856	5860	+4	10 292	10 485	+193
ДонНУ	5321	5161	-160	6101	6101	0
ВКІ	1576	1564	-12	2776	2981	+205
ВСЬОГО	45 642	45 884	+242	138 514	138 907	+393

Приємним є те, що показник відвідування у звітному періоді зріс на **180 346 од.**, зокрема у **ВДПУ (+172 073), ВНТУ (+9632)**. Збільшення кількості відвідувань свідчить про актуальність та важливість використання ресурсів бібліотеки її користувачами. Позитивна динаміка цього показника пояснюється і тим, що все більше зростає інтерес до віртуального відвідування сайту та е-ресурсів бібліотеки.

Особливо це стосується студентської молоді, що є відображенням нових трендів розвитку інформаційного суспільства.

Таблиця 4.

Бібліотека	Відвідування		Ріст
	2017 р.	2018 р.	
ВНАУ	198 500	196 475	-2025
ВНМУ	362 727	362 997	+270
ВДПУ	579 712	751 785	+172073
ВНТУ	436 711	446 343	+9632
ВТЕІ	170 381	170 964	+583
ДонНУ	11 938	11 938	0
ВКІ	73 754	73 567	-187
ВСЬОГО	1 833 723	2 014 069	+180 346

Ріст показника відвідувань логічно відобразився у зростанні **книговидачі** на 162 686 одиниць.

Таблиця 5.

Бібліотека	Книговидача		Ріст
	2017 р.	2018 р.	
ВНАУ	472 700	470 380	-2320
ВНМУ	600 876	600 912	+36
ВДПУ	835 993	1 000 230	+164 237
ВНТУ	710 051	710 290	+239
ВТЕІ	600 681	600 423	-258
ДонНУ	14 775	15 547	+772
ВКІ	86 772	86 752	-20
ВСЬОГО	3 321 848	3 484 534	162 686

Про інтенсивність використання фондів та відповідність їх запитам читачів свідчить **показник обертаності**, який найвищим є у бібліотеці **ВТЕІ** (2,6), а найнижчим – у бібліотеках **ВНТУ** (0,8) та **ДонНУ** (0,6).

Показник книгозабезпеченості збільшився в кожній бібліотеці. Найкращий в бібліотеці **ВНТУ** (125,8 од.), хоча у порівнянні з 2017 р. знизився на 2,5 од. та **ВДПУ** (84,44 од.), який також порівнянні з 2017 р. знизився на 5,26 од..

Про інтенсивність читання свідчить **показник читаності**. Середнє число книг, видане одному читачу за 2018 рік найбільше у бібліотек **ВДПУ** (160,99), **ВНТУ** (103,7), **ВТЕІ** (102,46).

Таблиця 6.

Б-ка	Оберта- ність		Книго- забезпеченість		Читаність		Відвідува- ність	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
ВНАУ	2,1	2,0	27,1	28	57,1	58	24	24
ВНМУ	1,1	1,1	47,2	47,4	50	50	30,1	30
ВДПУ	1,6	1,91	89,7	84,44	142,8	160,99	99	121,00
ВНТУ	0,8	0,8	128,3	125,8	106	103,7	62,5	65,1
ВТЕІ	2,6	2,6	39,8	39,7	102,6	102,46	29,1	29,1
ДонНУ	0,7	0,6	4	4,8	2,8	3	2,2	2,3
ВКІ	1,2	1,2	46,2	46,6	55,1	55,4	46,8	47,1
Середній показник	1,4	1,5	54,6	53,8	73,8	76,1	41,9	45,5

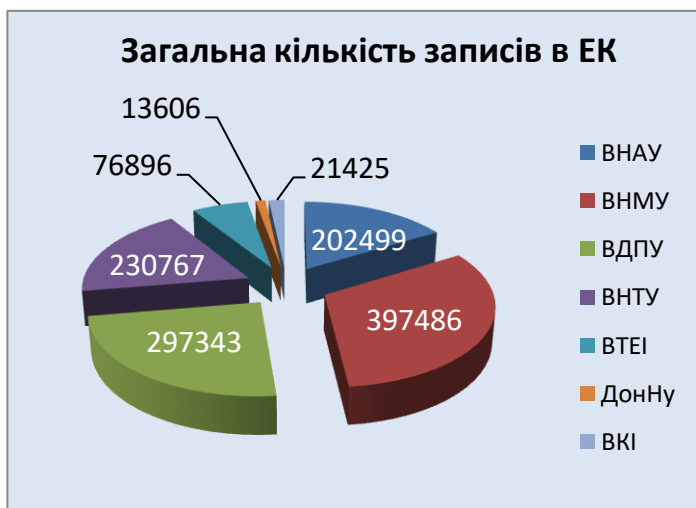
Помітно зріс **показник відвідуваності** у бібліотеці **ВДПУ** (+22). Незначне збільшення у бібліотеках **ВНТУ** (+2,6), **ВКІ** (+0,3), **ДонНУ** (+0,1). Цей показник залишився на рівні минулого року у бібліотеках **ВНМУ** (30), **ВТЕІ** (29,1), **ВНАУ** (24), .

Довідково-інформаційне обслуговування

Бібліотеки МО ЗВО постійно працюють над вдосконаленням довідково-бібліографічного та інформаційного обслуговування, впроваджуючи сучасні форми та методи роботи задля задоволення інформаційних запитів читачів.

Традиційно основним інформаційним ресурсом є електронний каталог. У 2018 р. загальний обсяг ЕК склав **1 240 022** записи, **найбільша кількість** яких у бібліотеках: **ВНМУ – 397 486, ВДПУ – 297 343, ВНТУ – 230 767.**

Поповнення записів протягом року склало **53 485** од., що в порівнянні з минулим звітним роком менше на 1594 одиниці. Найбільше записів протягом року до ЕК внесено бібліотеками **ВНАУ (14 763)** і **ВДПУ (13 905).**

Значну увагу **бібліотека ВНАУ** приділяла роботі щодо поповнення БД ЕК. В **ЕБ «Софія»** зареєстровано 38 нових назв періодичних видань, а БД «Аналітика» поповнилась на 13 664 записи.

Відповідно до запитів професорсько-викладацького складу та студентів університету зашифровано за класифікаційними таблицями УДК 1089 наукових статей.

Вагоме місце у довідково-бібліографічному обслуговуванні займало **виконання різноманітних довідок**: виконано 7801 довідку та надано 605 професійних консультацій.

Новою формою обслуговування користувачів через Інтернет стали **віртуальні Дні інформації**, завдяки яким користувачі мали можливість ознайомитись з літературою та знайти інформацію за темами. Також до уваги користувачів було представлено 10 **електронних виставок**, які охопили 297 назв джерел інформації. Для студентів та професорсько-викладацького складу різних кафедр було сформовано 106 **інформаційних листків**.

У роботі інформаційно-бібліографічного відділу значна частина робочого часу виділялася на **укладання бібліографічних покажчиків** на різні актуальні теми.

Також задля покращення інформаційно-бібліографічного обслуговування бібліотека ВНАУ розробила для користувачів курс навчання **«Основи інформаційної культури»**, проводилися тематичні консультації та ознайомчі екскурсії з сервісами та можливостями бібліотеки.

Бібліотека ВНМУ сприяла інтеграції університетської науки у світовий інформаційний простір. Актуальними були навчання вчених університету інформаційному пошуку та роботі зі світовими базами даних наукового цитування. На прохання проректора з наукової роботи періодично здійснювали аналіз публікаційної активності авторів та їх наукової метрики. Результатом спільної роботи сектору наукової бібліографії та наукового відділу університету стало створення **профілю ВНМУ ім. М. І. Пирогова у базі Web of Science**, яка містить 754 публікації науковців університету. Також працівники бібліотеки надавали консультації з питань реєстрації у **БД Scopus, Web of Science, ORCID**. Систематично продовжувалося представлення науковців університету на порталі **«Бібліометрика української науки»**. Зареєстровано 904 науковці.

Спільно з Центром науково-інформаційних технологій університету проведено глобальне редагування **Інституційного репозиторію**: переустановлено на 6 версію Dspace. На сьогодні фонд IP містить 2985 документів.

Продовжили бібліографування творчого доробку працівників університету **серії «Вчені нашого університету»**. До ювілею професора кафедри фармації був підготовлений біобібліографічний покажчик **«Германюк Тамара Андріївна»**.

Серію бібліографічних видань «На допомогу освітнім програмам» поповнили рекомендаційні списки літератури: **«Кір: етіологія, симптоми, лікування та профілактика»**, **«Хвороби серця»**. Видання були представлені на сайті бібліотеки.

Для науковців університету на базі бібліотеки протягом року організовувалися семінари, тренінги від різних представництв. Зокрема, проведено **семінари «Освітні інформаційні ресурси для викладачів»**, де презентовано програму MasteringCoat, від видавництва Pearson, найбільш поширеної у закладах вищої освіти США, Канади, Австралії та Західної Європи; **«Написання тез та створення постерних презентацій для міжнародних зустрічей»**; **«Робота з порталом ГОРИЗОНТ 2020 – пошук партнерів та проєктів»**.

Проведена інформаційно-бібліографічна робота результативно сприяла розвитку навчальної та наукової діяльності ЗВО та розширила простір потенційних інформаційних можливостей користувачів.

Протягом року **бібліотека ВДПУ** проводила комплексне інформаційне та бібліотечно-бібліографічне обслуговування читачів за допомогою друкованих і електронних документів із застосуванням як автоматизованого пошуку, так і карткових каталогів, надавала допомогу у використанні локальної та всесвітньої мережі, надавала науковцям університету консультації з наукового опрацювання документів, продовжила працювати з авторськими оригіналами викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів, здобувачів. За 2018 рік було присвоєно понад 1747 індексів УДК.

Значних зусиль було докладено на формування електронних ресурсів, побудову загальнодоступних архівів наукової інформації, підвищення вебметричного рейтингу університету. Бібліотека забезпечувала: інформаційне наповнення профілів в **Google-академії**; формування та використання аналітичних звітів на базі національного ресурсу

«Бібліометрика української науки» та ін. ресурсів наукометричного спрямування; пошук інформації в наукометричних БД; наповнення колекцій **Інституційного репозитарію**. Фахівці бібліотеки надавали **консультації** з культури публікації (оформлення наукових статей, списків літератури), **допомагали зареєструватися** у реєстрі ідентифікатора автора ORCID, міжнародних наукометричних БД (Google Scholar, Scopus, WoS, Index Copernicus), створювали та здійснювали **редакцію профілів** вчених, кафедр та наукових фахових видань у «Бібліометриці української науки», відстежували загальні показники цитованості, аналізували динаміку їх росту, надсилали списки щодо активізації авторських профілів та їх корегування. Бібліотека систематично проводила моніторинг наукометричних БД.

Бібліотека, займаючись видавничою діяльністю, створювала власні документи, які передавалися у фонд бібліотеки у паперовому та електронному варіанті. У звітному періоді інформаційно-бібліографічним відділом було створено **2 бібліографічні покажчики**: «Микола Миколайович Кравець» та «Скарбниця духовності: до 105-річчя бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського». Продовжувався збір та упорядкування матеріалу до 7 випуску «Бібліографічного покажчика наукових праць викладачів ВДПУ імені Михайла Коцюбинського».

Для якісного інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу та наукової діяльності університету налагоджена тісна співпраця з факультетами, інститутом, кафедрами, студентською радою з самоврядування та встановлені індивідуальні ділові доброзичливі стосунки з викладачами університету і старостами академічних груп.

В звітному році **науково-технічна бібліотека ВНТУ** продовжувала активно розвивати довідково-інформаційну роботу.

Продовжувалась робота з розвитку **Інституційного репозитарію ВНТУ** (на 1.01.2019 розміщено понад 20000 документів). Бібліотека здійснювала методичну та організаційну підтримку е-архіву, проводила тренінги та консультації, а також традиційно організувала науковців університету до участі у **Міжнародному Тижні Відкритого Доступу**. На відзначення цієї події бібліотека проводила лекції-презентації на тему відкритого доступу до науки, консультації науковцям по роботі з наукометричними базами даних **Web of Science, Scopus**, тренінги із самоархівування та швидкої публікації праць в репозитарії за допомогою системи підтримки навчального процесу JetIQ та ін. Було організовано **лекцію-тренінг** на тему «Школа медіаграмотності» з працівниками університету. Також працівники бібліотеки працювали над створенням та редагуванням **сторінок науковців ВНТУ у Вікіпедії**, з посиланнями на праці авторів у відкритому доступі.

Університет з ініціативи науково-технічної бібліотеки продовжував співпрацю з партнерами: **консорціумом e-VERUM**, асоціацією «**Інформатіо-Консорціум**», інноваційним проектом **ELibUkr**: «Електронна бібліотека України: створення центрів знань в університетах України», отримуючи доступ до відомих світових наукових баз даних.

В звітному році активізувалась робота по формуванню інформаційної компетентності з усіма учасниками навчального процесу: студентами, науковцями, здобувачами другої вищої освіти, аспірантами. Було проведено лекції-тренінги з **основ інформаційної культури** зі студентами молодших курсів;

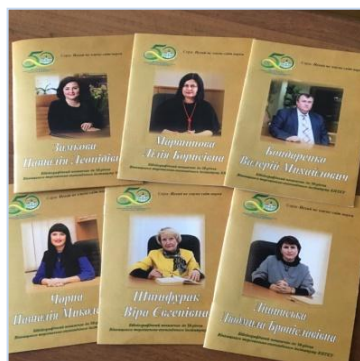
тематичні **Дні дипломника**, метою яких було формування культури академічної доброчесності в студентському середовищі; **Дні аспіранта** про інформаційну підтримку науки бібліотекою тощо.

Довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування користувачів **бібліотеки ВТЕІ КНТЕУ** успішно втілюється у виконанні комплексу запланованих робіт. Два **проекти бібліотеки**, а саме: БД «Праці викладачів ВТЕІ КНТЕУ» поповнилась та налічує 6026 наукових праць викладачів. Якісне наповнення **БД «Електронний інформаційно-пошуковий тезаурус»** створено з метою досконалої організації багатоаспектного пошуку документів та задоволення різноманітних запитів користувачів й надалі є актуальним та важливим завданням інформаційно-бібліографічного відділу бібліотеки.

Практичне значення в покращенні навчально-освітнього та наукового процесу університету має **Школа педагогічної майстерності**, яка пропонує своїм слухачам інформативні лекції-презентації на тему: «Бібліотечно-інформаційні ресурси та послуги на допомогу освітній та науково-дослідній роботі інституту».

До 50-річчя заснування ВТЕІ КНТЕУ працівники бібліотеки підготували та презентували **серію з 18 персональних бібліографічних покажчиків** провідних науковців інституту під назвою **«Нехай не згасне світ науки»**.

Для науковців, викладачів та здобувачів вищої освіти постійно проводиться робота по

визначенню авторського знака, індекса УДК для наукових видань і статей. Так, в 2018 році було **заіндексовано 563 наукові роботи.**

Бібліотека ВТЕІ розвиває та впроваджує нові форми роботи у відповідності до реалій сучасних інформаційних та комунікаційних процесів. **Формування інформаційної культури** користувачів є одним із головних завдань діяльності бібліотеки. У звітному році було підготовлено ознайомчу презентацію про бібліотеку та її послуги, проведено заняття зі студентами-першокурсниками, під час яких здійснено реєстрацію їх у БД «Читачі» та ознайомлено з інформаційними ресурсами бібліотеки.

Протягом звітного періоду в **бібліотеці ВКІ** продовжилась робота над **поповненням ЕК**, що забезпечує ефективне задоволення інформаційних потреб користувачів. Всього за звітний період введено 238 бібліографічних записів книг і статей.

Проводилось обслуговування користувачів за системою **ВРІ**, традиційними стали **Дні інформації** та **Дні кафедри**. Дні кафедри дають можливість представити інформаційні ресурси для навчальних дисциплін кожної кафедри.

Проведені заняття зі студентами 1-2 курсів з формування і підвищення культури читання та **інформаційної культури**. На практичних заняттях для викладачів інституту були розкриті питання використання інформаційних можливостей та послуг бібліотеки.

З метою поліпшення інформаційного обслуговування користувачів працювали над **модернізацією веб-сайту**. На сайті бібліотеки представлений огляд-презентація професійного журналу «Економіка та прогнозування» та

віртуальна виставка «Маркетингова діяльність підприємств: сучасний зміст».

Укладались **інформаційні списки літератури** з вивчення навчальних дисциплін: «Економіка підприємства», «Фінансове планування і прогнозування», «Митна справа», «Корпоративне право, корпоративне управління», «Екологія та безпека товарів народного споживання» та ін.

Наукова робота

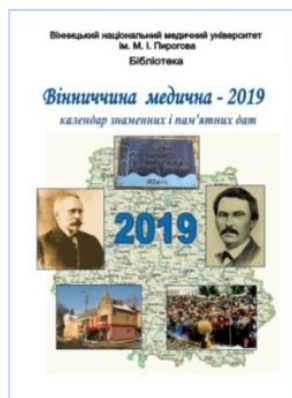
Перспективне планування наукової роботи бібліотек ЗВО спрямоване на удосконалення всіх напрямів роботи бібліотеки та сприяє результативному партнерству в науково-освітній діяльності університету.

Одним із найбільш значущих напрямків роботи **бібліотеки ВНМУ** є науково-дослідна робота у вивченні історико-медичного краєзнавства, яка реалізовувалася в **проекті «Пам'ять університету»** (Вінницький медичний інститут в роки Другої світової війни). Внаслідок опрацювання фондів архіву складено біографічні довідки на понад 300 випускників ВНМУ, які перебували на фронтах Другої світової війни. Також проводилося дослідження за темами: «Зламани, але нескорені» (викладачі, випускники та студенти ВНМУ – жертви політичних репресій тоталітарного режиму), «Історія ВНМУ ім. М. І. Пирогова в документах і спогадах», «У бронзі, мармурі й граніті» (фотоматеріали та відомості про пам'ятники, меморіальні дошки видатним медикам Вінниччини та науковцям, видатним випускникам ВНМУ ім. М. І. Пирогова), «Літопис випускників» (славетні лікарі-випускники університету), «Праці вчених ВНМУ».

Наукове зацікавлення викликали дослідження науково-педагогічної діяльності професорів університету різних років, які популяризовані різними формами бібліотечної роботи:

- Савостьянова О. О. (стаття в науковому журналі «Вісник Вінницького національного медичного університету»);
- Жученка П. Г. (відеопрезентація «Професор Жученко: на варті здоров'я матері і дитини»);
- Рудюка М. М. (відеопрезентація «Рудюк Микола Максимович: акушер-гінеколог, науковець, педагог»);
- Ситніка І. А. (відеопрезентація «Ситнік Іван Артемович»);
- Болярського М. М. (електронна виставка «Боротися до останнього» з нагоди 140 річниці від дня народження);
- Серкова П. М. (електронна виставка «Життя в науці, наука в житті»).

Видання «Вінниччина медична: знаменні й пам'ятні дати» цього року вийшло у двох тематичних випусках: **«Вінниччина медична – 2019»** і **«ВНМУ ім. М. І. Пирогова: ювілеї, події, дати – 2019»**. Календар «Вінниччина медична» містить матеріали про лікарів і науковців-медиків, ювілярів 2019 року: уродженців краю та тих, хто тут працював, керівників лікувальних закладів, відомих діячів медицини, які перебували на Вінниччині; фахівців суміжних з медициною галузей; ювілеї лікувальних,

оздоровчих, медичних освітніх закладів Вінниччини та інші визначні і пам'ятні дати медицини.

Видання «ВНМУ ім. М. І. Пирогова: ювілеї, події, дати» містить матеріали про науковців та випускників ВНМУ – ювілярів 2019 року та визначні події в житті університету.

Підсумовуючи 50-річну публікаційну та видавничу діяльність, підготовлено видання **«Публікації працівників бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова (1967–2017)»**, у якому систематизовано бібліографічні описи праць різноманітної тематики: статті, доповіді, бібліографічні та методичні матеріали, бібліографічні бюлетені, дайджести та інші інформаційні видання медичної, літературної, мистецької, бібліотечної тематики. Видання містить близько 600 джерел.

Загалом протягом звітного року підготовлено:

Статей – 26

Видань – 12

Виступів на семінарах, конференціях – 16

В звітному році **науково-технічна бібліотека ВНТУ** продовжувала активно розвивати проектну діяльність. В рамках проекту **«Науку творять обрані»**, метою якого є популяризація наукових надбань вчених ВНТУ:

– оформлялись виставки-персоналії, організовувались віртуальні виставки циклу «Шляхи до портрету вченого» до ювілейних дат науковців університету:

професорів І. Дудара, В. Петрука, М. Небави, А. Моргун та І. Коца;

– підготовлені та видані в друкованому й

е-варіанті три біобібліографічні покажчики серії «Вчені нашого університету», присвячені ювілейним датам науковців ВНТУ: до 75-річчя проф. Б. Мокіна, до 80-річчя проф. В. Осадчука та до 60-річчя проф. О. Романюка;

– щомісяця на сайті бібліотеки розміщувалась інформація «Книги місяця ...» про нові друковані та е-видання вчених ВНТУ, що надійшли в фонд книгозбірні.

На виконання Державної програми розвитку краєзнавства на період до 2025 р. науково-технічна бібліотека ВНТУ активізувала реалізацію **краєзнавчого проекту «Вінниччина: історія, сьогодення, майбутнє»** з підпроектами:

– «Ім'ям своїм прославили Україну» – про наших видатних земляків, що народилися або жили та працювали на Вінниччині. В рамках підпроекту цього року на сайті бібліотеки було представлено презентацію «Розстріляна молодість» (Наш земляк-вінничанин Матвій Бронштейн: життя, смерть і квантова теорія гравітації) та віртуальні бесіди «Зельман Абрахам Ваксман – благодійник людства (до 130-річчя від дня народження) й «Поляк за походженням, українець за духом» (до 155-річчя від дня народження В. В. Городецького);

– «Вінниччина: Terra incognita», який висвітлює сторінки історії краю, його етнічні, мовні, культурні традиції, пам'ятки архітектури тощо.

На сайті представлено віртуальну бесіду «Архітектурні візерунки древніх П'ятничан і не тільки...».

Так як документи проекту виставляються і на бібліотечному сайті, і на сторінці в Facebook, вони мають широку аудиторію не лише в Україні, а й за кордоном. В своїх багаточисельних відгуках користувачі відмічають змістовність, оригінальність, новизну представленого матеріалу.

Культурно-просвітницька робота

Бібліотека ВНАУ створює атмосферу творчої зацікавленості у навчанні, науці, мистецтві шляхом презентацій постійно діючих книжково-ілюстративних виставок, які періодично поновлюються, серед них: «Наукові досягнення науково-педагогічних працівників ВНАУ», «Славетна Україна», «Вінниччина – перлина Поділля», «Інформаційна полиця періодичних видань», «Нові надходження». Впливають на духовний стан особистості, сприяють вихованню української молоді різноманітні культурно-просвітницькі масові заходи, серед них: літературна зустріч до Дня Святого Валентина, літературне знайомство до Всесвітнього дня поезії. Комплексом культурно-мистецьких заходів ознаменувалась 36-та річниця від дня створення

ВНАУ. Зокрема, конкурс авторського вірша «Поетична осінь ВНАУ» об'єднав талановитих студентів, поетів-початківців і став для них реальною можливістю проявити свої творчі здібності, поділитися своїми досягненнями.

Актуальним інтерактивним методом роботи у бібліотеці ВНАУ є проведення інформаційно-психологічних тренінгів на теми: «Я студент ВНАУ», «Я і моя група», «Комунікативні навички студента», «Основи корпоративної культури», «Книга чи інтернет», «Я і книга», «Бібліотерапія», «Читаючи – зцілюєшся». Цікавим та доцільним є те, що проекти втілюються у співпраці з психологами університету.

Культурно-просвітницька діяльність **бібліотеки ВНМУ** є відображення стану зовнішнього та внутрішнього комунікаційного простору. Загалом працівниками структурних підрозділів було підготовлено та представлено 90 тематичних виставок і відкритих переглядів, у тому числі 58 віртуальних виставок та інформаційних повідомлень.

В рамках національно-патріотичного виховання, формування громадської самосвідомості студентської молоді було проведено вечір пам'яті Героїв Небесної Сотні – «Їм у віках судилося

безсмертя...». Студенти запалили свічки, прочитали молитву за Україну та хвилиною мовчання вшанували пам'ять усіх тих, хто не повернувся з майдану.

У стінах бібліотеки користувачі мали змогу отримати життєві та професійні уроки від досвідчених педагогів та лікарів. Тематична зустріч «Його девіз – служити дітям» з кандидатом медичних наук, доцентом

кафедри пропедевтики дитячих хвороб М. Р. Липком викликала неабияке зацікавлення серед користувачів бібліотеки.

Душевністю та позитивним настроєм завжди наповнені заходи студентів – членів творчої студії «Вежа». Свято «Калейдоскоп студентського життя» – стало вечором слова і творчості, на якому креативно привітали колег-випускників із закінченням навчання.

У рамках творчої студії «Вежа» за участю лікаря-інтерна ВНМУ та студентки ВДПУ проведено поетично-пісенний вечір «Літературне побачення з творчістю Ліни Костенко». На заході прозвучали музичні композиції, покладені на вірші Ліни Костенко та уривки творів представлені через призму біографії геніальної поетеси.

Справжнє свято створили працівники бібліотеки, організувавши літературно-мистецький

вечір «Ти наше диво калинове, кохана українська мово!» з нагоди Дня рідної мови. Любов до рідного слова, його глибинної мудрості, неповторної краси об'єднала вітчизняних та іноземних студентів.

За традицією у бібліотеці відбулися «Андріївські вечорниці». Студенти познайомили присутніх з народними звичаями, особливостями дозвілля, обрядами української молоді.

Вшановуючи пам'ять про співвітчизників, які загинули та постраждали внаслідок політичних репресій комуністичного режиму 1937-1938 рр. бібліотека підготувала буктрейлер на видання «Реабілітовані історією. Вінницька область» та книжково-ілюстративну виставку «Стоїть в скорботі мати-Україна».

Враховуючи інтерес користувачів до подій минулого, відродження історичної пам'яті підготовлено виставку «Нев'янучий вінок пам'яті героїв Крут». Одним із учасників бою під Крутами був Валентин Отамановський, який залишився живим та у 20-х роках минулого століття проживав у м. Вінниці. Його вклад в збереження історико-культурної спадщини Поділля розкрито в електронній виставці «Учасник бою під Крутами – фундатор краєзнавства Вінниччини».

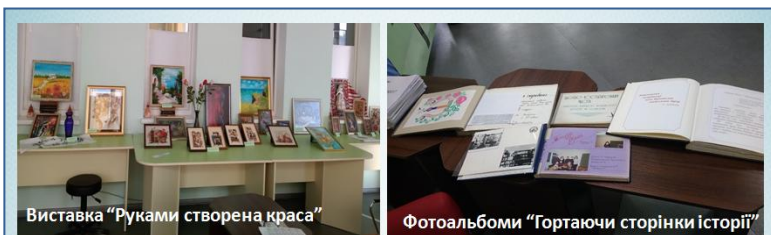
У циклі «Життя за клятвою Гіппократа» розпочали знайомство з матеріалами про уродженців Поділля. З цією метою з листопада розпочато рубрику «Видатні діячі медицини – уродженці Вінниччини».

Працівники бібліотеки гостинно чекали гостей на заходах з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек. До уваги відвідувачів підготували:

- ✓ Книжкові виставки “Артефакти незвичайного формату”, “Цікаві знахідки рідкісних видань”, “Публікації

працівників бібліотеки: 50-річна історія”, “Постать бібліотекаря в художній літературі”;

- ✓ Виставка творчих робіт “Руками створена краса”
- ✓ Презентації фотоальбомів “Гортаючи сторінки історії”
- ✓ Фотовиставки “Дерево життя бібліотеки” та “Славний рід бібліотечний”

З нагоди Всеукраїнського дня бібліотек

Серед низки заходів цього дня відвідувачам було запропоновано цікаві екскурсії, незабутні зустрічі, нові знайомства та незвичайну фотосесію.

Фотосесії у День бібліотек

Присутні на святі мали можливість переглянути книжково-ілюстративну виставку та послухати бібліографічний огляд «Образ бібліотекаря в художній літературі». Запрошені ознайомилися літературними колегами – героями творів української та зарубіжної літератури із фонду бібліотеки, переглянули уривки з кінофільмів.

До Дня бібліотек працівники бібліотеки спільно із студентами взяли активну участь підготовці відеоролика «Читати треба» на вірш Афоніна А. В. «Книжковий світ». Це відео представлене у мережі Фейсбук та YouTube (88 переглядів).

Бібліотекарі долучилися до відзначення Дня вишиванки. Вони не тільки одягнули національний одяг, а й провели роботу, спрямовану на відновлення національної пам'яті, ознайомлення з традиціями створення і носіння вишиванок, сучасними тенденціями в їх оздобленні тощо. До свята підготували книжково-ілюстративну виставку «Вишиванка – твій генетичний код», на якій представили мистецтво вишивки і лексику українського орнаменту, схеми українських орнаментів, тощо.

У відділі культурно-просвітницької роботи частими гостями є творча студія «Вежа», гурток польської мови (відбулося 13 занять), «Клуб любителів художньої літератури»

(подаровано 129 видань), клуб «Що? Де? Коли?» (провели 17 засідань). Можна відвідати змістовні, захоплюючі та пізнавальні лекції в рамках освітнього проекту «Доктор Думає» (відбулося 37 заходів). Тут із задоволенням проводять формальні і неформальні зустрічі різні молодіжні організації університету: Студентська Рада ВНМУ, Студентське наукове товариство, UMSA, UTA, Progress, Комітет військових волонтерів.

У відділі часто проводять різноманітні презентації, творчі вечори, дискусії, засідання, тематичні тренінги та семінари на професійну медичну тематику. До зустрічей долучилися студенти 1-6 курсів, інтерни, науковці університету. Відвідувачі завжди залишалися вдячними бібліотеці за затишну атмосферу та теплий прийом.

Культурно-просвітницька діяльність **бібліотеки ВДПУ** була направлена на виховання інтелектуальних, фізичних, моральних, естетичних якостей особистості.

Серед важливих подій року – відзначення 105-літнього ювілею книгозбірні. Урочистості супроводжувались низкою цікавих книжкових виставок

серед яких: «Видання бібліотеки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського», «Фотозвіти про роботу бібліотеки за останні роки», «Нагороди бібліотеки», «Арсенал творчих ідей», «Господиня гарна я» і оформлено виставку-інсталяцію «Дім книги вул. Бібліотечна, 1» та криницю з книг. Свій ювілей працівники бібліотеки святкували напередодні

Всеукраїнського дня бібліотек у колі ректора, проректорів, профспілки, заступників деканів факультетів, ветеранів бібліотеки, колег з бібліотек міста та гостей.

Відбувся Фестиваль виставок, на якому представлено виставки: «Фестиваль науки. Праці викладачів»; «Нові надходження»; «2018 – рік німецької мови в Україні», «День довкілля», «Поетичний куточок» та інші. Тематична виставка «Зоряні мрійники» присвячена Дню авіації і космонавтики, «Скарби сакральної архітектури» до Міжнародного Дня музеїв. На цих виставках зібрана нова література, яка надійшла до бібліотеки протягом 2017-2018 рр. На фестивалі виставок було презентовано дві інсталяції з книг: «Read (Читай)» та «Читайлик».

Протягом звітного року у Виставковій залі раритетних видань експонувалася книжкова виставка-вернісаж «Бібліотека ВДПУ імені Михайла Коцюбинського – сучасна книгозбірня» до

105-річчя з дня заснування. Крім користувачів бібліотеки виставкову залу відвідали представники Національної академії педагогічних наук України та чолі з Президентом Кременем В.Г. і ректором ВДПУ Лазаренко Н.І., делегація освітян з Румунії, колективи викладачів з м. Полтави та м. Харкова, учасники Міжнародних конференцій з фізичної культури, математики, учні шкіл, Тиврівського ліцею та педагогічного коледжу м. Вінниці, учасники олімпіади з геометрії, програмування, колеги з бібліотек міста та області (обласні курси підвищення кваліфікації працівників культури) та ін.

З метою виховання у молоді любові до книги та читання продовжує функціонувати книжковий клуб «Автограф». В рамках засідань клубу проходило багато цікавих презентацій та зустрічей з письменниками та науковцями Вінниччини, серед них шановною гостею бібліотеки стала відома вінницька письменниця, журналістка, драматург, авторка успішних романів, що стали справжніми фаворитами літературного конкурсу «Коронація слова» – Наталка Доляк.

Відбулася зустріч студентів факультету дошкільної та початкової освіти та факультету філології і журналістики «Мое намісто зібране із мрій, що сиплються невинним зорепадом!» з вінницькою поетесою Галиною Рибачук-Прач. Авторка читала вірші, присвячені Небесній сотні та вірші про рідний край. Цікава творча зустріч відбулася з викладачем ВДПУ ім.

Михайла Коцюбинського поетом В. П. Крупкою та «імідж-коктейль» з творчою сім'єю Вікторією Гранецькою і Владом Сордом. Вони презентували студентам та гостям бібліотеки свої книги.

До Дня вишиванки – свята, присвяченого українській національній культурі та традиціям українського народу, у бібліотеці проведено усний журнал «Вишиванка моя, вишиванка...». У навчально-науковій лабораторії з етнології Поділля педуніверситету прослухали цікаву розповідь про вишивку майстрині, члена Національної Спілки майстрів народного мистецтва України Т. П. Пірус.

Зустріч із заслуженою майстринею народної творчості України, етнографом, дослідницею семантики у народному мистецтві Н. М. Шпак-Косаківською пройшла у загальній читальній залі. Гостя разом зі своїм чоловіком В. А. Косаківським, етнографом, кандидатом історичних наук, доцентом ВДПУ імені Михайла Коцюбинського розповіли та продемонстрували всім присутнім різновиди вишиванок Вінницької та Хмельницької областей з власної колекції з найдавніших часів до сьогодення.

Відбулася цікава творча зустріч-презентація з доц. Мазур І. В, яка презентувала свою наукову працю "Губернські міста України: соціально-економічний, суспільно-політичний та етнодемографічний аспекти (перша половина 1920-х років)".

Особливі враження отримали студенти, що відвідали патріотично-виховний захід, присвячений 100-річчю української революції. До уваги учасників було представлено надбання бібліотеки – підготовлений бібліотекарями фільм до 100-річчя бою під Крутами. Захід був наповнений не лише історичними фактами, але й емоціями, переживаннями та порівняннями з сьогоденням. Усі присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять про воїнів, які загинули під Крутами, та тих, хто поліг на полі бою під час проведення АТО.

У рамках творчого клубу «Креативне рукоділля» відбувалися зустрічі студентів з бібліотекарями-майстринями, які передавали студентській молоді уміння творити своїми руками цікаві вироби, що наповнюють наше життя неповторною красою. У клубі панує творча атмосфера, в якій студенти власноруч створюють свої шедеври. Було проведено 4 засідання клубу.

З метою поповнення фонду бібліотеки художньою літературою, яка користується попитом у студентської молоді, бібліотекарі освітянської книгозбірні організували бібліо-марафон. Під час заходу кожен учасник презентував книгу, яку сам прочитав та радить читачам. Понад 20 примірників нової книги передано до бібліотечного фонду, в основному це художні твори українських сучасних письменників (Н. Доляк, І. Роздобудько, С. Талан, В. Лис, Н. Гуменюк, Т. Малярчук та ін.).

Бібліотека ВНТУ активно та цілеспрямовано розвиває культурно-просвітницьку діяльність, освоюючи та впроваджуючи нові проектні ідеї та форми роботи.

У звітному році бібліотека долучилась до проведення Року німецької мови в Україні. В стінах книгозбірні відбувся тематичний вечір «Літературними стежками Німеччини», де присутні мали змогу поринути в чарівний світ німецької поезії.

До Дня матері бібліотека організувала літературно-мистецьке свято «Мамо рідна, хай святиться ім'я твоє...», на яке було запрошено подільську авторку-виконавицю пісень Зою Красуляк, а на сайті була розміщена віртуальна бесіда «У світі все починається з мами».

До сторіччя бою під Крутами було проведено літературно-музичний вечір пам'яті «Крути: чорний спомин, вічний біль», який відбувся в конференц-залі університету.

Працівники бібліотеки провели наукову годину «Жінка унікальної долі», присвячену видатній жінці-вченій, фізику та хіміку М. Склодовській-Кюрі. Продовжила тему ролі жінки в науці віртуальна виставка «Жіночий погляд на науку».

На сайті бібліотеки розміщені віртуальні бесіди «...Але красу її Боровиковський врятував» (М. І. Лопухіна) циклу «Історія одного портрету та «Буде шлях вам сонячний і світлий» (до 1035-річчя від дня народження Преподобного Антонія Печерського). Велику увагу користувачів привернули віртуальні виставки «Закоханий у небо» (до 90-річчя від дня народження Л. Ф. Бикова), «Віра Холодна – королева німого кіно» (до 125-річчя від дня народження), «Поетеса української сцени» (до 120-річчя від дня народження Н. Ужвій).

З 2018 року бібліотека стала місцем проведення чергових європейських інженерних змагань EBEC Challenge, які влаштовує міжнародна студентська організація Board of European Students of Technology (BEST). Бібліотека до цього заходу підготувала тематичну підбірку документів.

Тезу «Бібліотека – серце університету» в черговий раз було підтверджено участю книгозбірні в загальноуніверситетських заходах. До Дня університету у вигляді книжкової інсталяції працівники бібліотеки побудували Головний навчальний корпус, в якому «живе» бібліотека,

організували масштабну фотовиставку «ВНТУ в особах: від витоків до сьогодення», на якій мовою світлин розповіли про

тих, хто розпочав створювати виш і хто нині працює над його розбудовою.

Багато цікавих заходів було проведено до Дня відкритих дверей, Дня науки тощо. Працівники університетської бібліотеки постійно розвиваються, підтверджують свій професіоналізм. Про це свідчать професійні досягнення. Колектив бібліотеки переміг у Вінницькому обласному конкурсі видань «Історія бібліотеки в есе, особах, міфах, легендах та анекдотах». Наше сказання про серце університету – бібліотеку «Біла вежа науки і знань» стало кращим в номінації «Творча презентація літературно-бібліотечної історії». Портфоліо нашої бібліотеки «Службовий роман» з бібліотекою» стало кращим у конкурсі «Портфоліо бібліотеки», який був організований серед бібліотек МО ЗВО м. Вінниці до Всеукраїнського дня бібліотек.

В університеті продовжує активно діяти полиця букросингу, яку створила і підтримує бібліотека.

Культурно-просвітницька робота **бібліотеки ВТЕІ КНТЕУ** є важливою складовою діяльності та невід’ємною частиною виховної роботи ЗВО.

Презентувались до уваги користувачів книжкові виставки, які, як одна із форм масової роботи, є традиційними в плануванні роботи бібліотеки інституту. Організовували книжкові виставки і відкриті перегляди літератури до знаменних і пам’ятних дат, а саме: «Злука. Соборність. Воля» (до Дня Соборності України); «Крути: подвиг

та трагізм» (до Дня пам'яті Героїв Крут); «Небесній Сотні шана й молитва...»; «У слові рідному велика сила є» (до Міжнародного дня рідної мови); «Великий син українського народу» (до дня народження Т. Г. Шевченка); «Книга крізь час та простір» (до Всесвітнього дня книги та авторського права); «Людина великого серця» (до 100-річчя Олеса Гончара) та до низки інших подій.

Всі культурно-просвітницькі заходи, що проводились в бібліотеці у 2018 році, були присвячені 50-річному ювілею ВТЕІ КНТЕУ. Крім організації традиційних книжкових виставок та переглядів літератури, працівники бібліотеки провели зустріч студентів з надзвичайно цікавими, творчими людьми, серед яких: талановита письменниця, журналіст, драматург Наталка Доляк, відомий художник та поет Сергій Татчин. Ігор Ключко – математик, філософ, альпініст, фотограф та мандрівник презентував студентській молоді художній твір «Буття на дотик», написаний в жанрі дзуйхіцу. За участі Кора Рооса з Нідерландів в читальній залі бібліотеки інституту було проведено

презентацію книги «Рожденные страдать?», в якій автор зібрав та упорядкував живі свідчення тих, хто пережив Голокост.

Бібліотека навчального закладу є місцем творчості, культурного та інтелектуального дозвілля студентів. Впроваджуючи нові форми роботи, було проведено низку цікавих майстер-класів. Студенти створювали «солодкі букети», разом з майстром народної творчості Вікторією Кушніренко малювали Великодню писанку, від майстрині

народної творчості України Л. П. Шаламай дізнались про техніку української вишивки.

Сприяючи вихованню духовно багатой та інтелектуальної особистості, **бібліотека ВКІ** використовувала різноманітні форми і методи роботи. В 2018 році в «Календарі знаменних і пам'ятних дат» мали місце теми, присвячені ювілейним датам від дня народження: Василя Стуса, Джорджа Байрона, Анатолія Бортняка, Марка Вовчка, Олесь Гончара. Крім того, на сайті бібліотеки розміщена віртуальна виставка до 100-річчя від дня народження Олесь Гончара.

В циклі заходів «Ода рідному краю» проведені: бібліографічний огляд літератури «Літературні імена на карті Вінниччини», віртуальна виставка «Відкриваємо Україну для себе». Із залученням студентських груп відбувся тематичний вечір «Сім чудес Вінниччини», у програмі якого були цікаві розповіді та показ слайдів про духовні святині Вінниччини. Виступ краєзнавця, письменниці Любацької Л.В. і книжково-ілюстративна виставка «Землі квітучої краса» значно доповнили зміст заходу.

Продовжуючи популяризувати українську книгу, підготували і провели в студентських групах бібліографічні огляди літератури: «Бестселери українських авторів», «Майстри історичного жанру».

До Всесвітнього дня поезії спільно із студрадою був організований поетичний вечір «Крила поезії, рим і мелодій».

Підвищення кваліфікації

Підвищення інформаційно-комунікаційного потенціалу суспільства ставить перед фахівцями бібліотечної справи нові виклики. В результаті, бібліотеки навчальних закладів потребують наявності висококваліфікованих, фахових працівників. Їх вміння, знання та досвід значною мірою можуть забезпечуватись системними та практичними заходами з підвищення кваліфікації. Задля втілення цієї мети у професійній співпраці розвиваються бібліотеки МО ЗВО м. Вінниці.

На базі бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова за участю бібліотечної спільноти бібліотек закладів вищої освіти відбулась науково-практична конференція **«Актуальні аспекти в діяльності бібліотек: сучасний погляд, практичний досвід»**, на якій висвітлено сучасний стан, практичний досвід та наукові здобутки бібліотек ЗВО м. Вінниці. Практичну та інформаційну основу має видання матеріалів конференції.

Працівники бібліотек МО взяли участь у **III Міжнародній науково-практичній конференції бібліотек ЗВО «Бібліотеки закладів вищої освіти: досвід та перспективи»**, яка проходила в Науковій бібліотеці Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова.

З метою вдосконалення професійних компетентностей, оволодіння та готовності до оновлення знань в галузі інформаційно-комунікаційних технологій та професійної освіти на базі бібліотеки ВТЕІ для бібліотечної спільноти ЗВО було **проведено семінар «Комунікаційний простір сучасної бібліотеки»**.

Серед бібліотек закладів вищої освіти набула актуальності й така форма навчання працівників як **експрес-університет**. Протягом звітного року проведено 2 заняття, які об'єднали в тему **«Наукове опрацювання інформаційних ресурсів: сучасні підходи та перспективи розвитку»**:

- **тренінг «Особливості систематизації документів за таблицями УДК»** проведено на базі бібліотеки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського для бібліотек МО ЗВО. Своїм досвідом роботи з впровадження УДК в бібліотеці ВДПУ поділилась головний бібліотекар Зарванська І. В. В процесі роботи відбулось жваве обговорення практичних питань з переводу бібліотечного фонду на таблиці УДК, до якого приєднались колеги з усіх бібліотек та розповіли про власні напрацювання.

- **професійний діалог «Організація роботи з електронними ресурсами в бібліотеці»** відбувся на базі бібліотеки Донецького національного університету імені Василя Стуса. Розглядався весь спектр питань від обліку електронних документів до їх видачі користувачам.

Лекція-тренінг

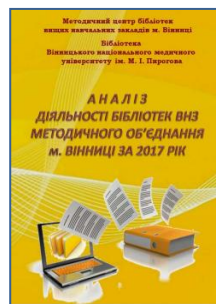
«Проект – від ідеї до втілення» відбулася базі науково-технічної бібліотеки ВНТУ для бібліотечних фахівців Вінницьких ЗВО, де йшлося про управління організаційними змінами та технологіями генерування проектними ідеями в бібліотеках. Тренінг в інтерактивній формі провела доцент кафедри програмного забезпечення ВНТУ О. Коваленко.

Також в рамках навчальної та методичної роботи Методичного центру бібліотек ЗВО м. Вінниці бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова протягом квітня проводила **науково-практичний тренінг «Школа медіаграмотності»** (4 заняття), що сприяв підвищенню рівня медійної та інформаційної грамотності серед бібліотекарів.

На сторінках щорічного видання **«Аналіз діяльності бібліотек ЗВО методичного об'єднання м. Вінниці»** висвітлено роботу бібліотек МО, їх досягнення і основні напрямки роботи, над якими працювали протягом року. Колеги можуть порівняти основні показники роботи бібліотечних установ м. Вінниці.

Протягом року було підготовлено **п'ятий та шостий випуск дайджесту «Сучасні орієнтири університетських бібліотек: досвід роботи методичного об'єднання бібліотек ЗВО м. Вінниці»**. Таким чином співробітники бібліотек мають змогу ознайомитися з новими здобутками у роботі бібліотек МО.

Підтримується гарна традиція проведення конкурсів серед бібліотек МО. З нагоди **Всеукраїнського Дня бібліотек** проведено **відеоконкурс «Портфоліо бібліотеки»**. Основними завданнями

конкурсу було: представити перспективні напрямки розвитку кожної бібліотеки МО, популяризувати її здобутки та поширити кращі нововведення, виявити досвід кращих бібліотек, які ефективно використовують різноманітні форми і методи роботи, стимулювати творчу ініціативу та фахову майстерність бібліотечних працівників.

Працівники бібліотеки ВНМУ отримували актуальні професійні знання під час **навчання на курсах підвищення кваліфікації** у Вінницькому обласному навчально-методичному центрі культури, мистецтва та туризму. Стали слухачами цікавого курсу лекцій, брали активну участь у практичних та виїзних заняттях, тренінгах за тематикою «Бібліотека сьогодення і нові професійні цінності».

Впровадження нових технологій у бібліотечну практику вимагає нових підходів до професії. Адміністрація **бібліотеки ВДПУ** ініціювала та сприяла підвищенню професійної кваліфікації персоналу бібліотеки, створювала умови для самоосвіти, забезпечувала проведення занять, залучала до участі у семінарах та науково-практичних конференціях. Також було проведено повторну **атестацію** працівників бібліотеки ВДПУ. Підтверджено професійний потенціал працівників протоколом атестаційної комісії та атестаційними листами на всіх працівників бібліотеки, які пройшли атестацію.

Бібліотека ВНАУ як методичний центр бібліотек області аграрного напрямку сприяла удосконаленню фахового рівня бібліотекарів через консультації, семінари, стажування, практичні заняття та інші форми й методи навчання. На виробничих нарадах приділялась увага всім напрямам бібліотечної роботи, а також висвітлювались актуальні питання бібліотечної справи в Україні. Проведено

7 методичних днів. Ключовим у роботі бібліотеки ВНАУ як методичного центру є підвищення кваліфікації бібліотекарів методичного об'єднання через: організацію семінарів та практикумів, надання консультацій та довідок, практичної допомоги, видання методичних рекомендацій та ін.

На базі бібліотеки ВНАУ відбувся семінар методичного об'єднання бібліотек аграрного напрямку Вінницької області **«Основні напрями розвитку сучасних бібліотек»**. Учасниками семінару були завідувачі бібліотек методичного об'єднання та бібліотекарі ВНАУ.

Заступник директора стала учасником **Всеукраїнської науково-практичної конференції «Університетські бібліотеки: історія, досвід, перспективи розвитку»**, яка була присвячена 100-річчю заснування бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка. На конференції розглядалися актуальні питання, які стосуються діяльності саме освітянських бібліотек, провідною темою конференції стала історія бібліотек та бібліотечної справи України.

Протягом року працівники бібліотеки підвищували кваліфікацію на базі національного університету біоресурсів і природокористування ННІ післядипломної освіти.

Одним із напрямків роботи щодо підвищення фахового рівня бібліотекарів ВНАУ є онлайн-курси та семінари. Співробітники бібліотеки взяли участь в **онлайн-семінарах «Інформаційні інструменти для авторів наукових**

публікацій», «Практичні рекомендації по публікаціях в міжнародних журналах».

Оцінка професійного рівня працівників шляхом **атестації** була проведена у бібліотеці ВНАУ. Співробітники бібліотеки підготували атестаційні матеріали та звіти про роботу.

Протягом року працівники бібліотек МО відвідували різноманітні заходи **Університету культури «Книга і суспільство»** на базі обласної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва, які дозволили підвищувати культурний та професійний рівень, обмінятися досвідом та поспілкуватися з цікавими особистостями.

Бібліотеки МО м. Вінниці продовжували розвивати свою роботу у відповідності до викликів, потреб та трендів сучасного суспільства. Використовуючи сучасні інновації та креативний підхід, бібліотеки є осередками навчання, наукових ідей та культурного розвитку й спілкування студентської молоді.

Кадри

Розвиток інформаційного середовища суттєво впливає на діяльність бібліотечних працівників, з'являються нові тенденції та вимоги до професії бібліотекаря. Змінюється сама сутність професії, її статус та імідж.

Кількісний склад співробітників бібліотек у 2018 році склав **154 особи**, порівняно з минулим роком цей показник зменшився на 2 одиниці. Зокрема, зменшення відбулося у бібліотеці ВНАУ (2 особи), бібліотеці ВТЕІ (2 особи), ВКІ (1 особа), проте збільшилась кількість кадрів в ДонНУ (2 особи) та ВНМУ (1 особа). Із загальної кількості 93 працівники з фаховою освітою, що на 10 менше порівняно з минулим роком.

Аналіз роботи по **навантаженню** на 1 працівника основних показників роботи МО свідчить, що при зменшенні кількості працівників навантаження збільшується.

Середнє навантаження на одного працівника МО

Таблиця 7.

Бібліотека	Роки	Кад-дри	Фонд	Книго-видача	Читачі за сд. Реєстр.	Читачі обслужені	Відвідування
ВНАУ	2017	23	9743	20552	359	808	8630
	2018	21	10761	22399	388	864	9355
ВНМУ	2017	43	13271	13973	280	760	8435
	2018	44	13010	13657	274	743	8249
ВДПУ	2017	26	20204	32153	225	1543	22296
	2018	26	20177	38470	238	1546	28914
ВНТУ	2017	31	27731	22904	216	900	14087
	2018	31	27815	22912	221	911	14398
ВТЕІ	2017	18	12961	33371	325	571	9465
	2018	16	14565	37526	366	655	10685
ДонНУ	2017	11	1921	1343	483	554	1085
	2018	13	1928	1195	397	469	918
ВКІ	2017	4	18205	21693	394	694	18438
	2018	3	24335	28917	521	993	24522
Середнє	2017	156	14862	20855	326	832,9	11777
	2018	154	16084	23582	344	883	13863

Показники кадрового забезпечення за **стажем** роботи є такими: працівники зі стажем понад 20 років складають 52 % (80 осіб), що на 5% менше порівняно з минулим роком. Стаж

від 10 до 20 років – 33 % (52 особи), у минулому році він склав 28 %. На цей показник вплинуло те, що працівники залишаються в професії та продовжують набувати свій професійний стаж. Від 3 до 9 років – 9 % (14 осіб), в минулому році було 10 % і до 3-х років – 5 % (8 осіб), у минулому році було 4 %.

Бібліотечна кадрова політика є основою довготривалого успіху установи, адже сучасний фахівець має володіти не тільки теоретичними та практичними професійними знаннями, а й широким спектром навиків в роботі з інформаційними технологіями.

Динаміка основних показників за 5 років

Таблиця 8.

	2013	2018	Різниця на 01.01.2019
Працівники	200	154	-46
Книговидача	3 517 445	3484534	-32 911
Читачі за єдиною реєстрацією	44 418	45884	1466
Читачі обслужені	141 726	138907	-2819
Фонд	2 585 530	2516475	-69 055
Відвідування	2 067 124	2014069	-53 055

Матеріально-технічна база

Аналізуючи забезпечення технічними засобами, якими забезпечені бібліотеки ЗВО МО м. Вінниці, слід відмітити, що **загальна кількість комп'ютерів** станом на 01.01.2019 р. становить **269** одиниць. Приємним є те, що в порівнянні з минулим роком це більше на 28 од. Ріст цього показника пов'язаний із розширенням технічних можливостей у бібліотеці **ВНМУ**, а саме початком роботи залу електронної інформації із комп'ютерним парком 30 од. Найбільше технічних засобів (комп'ютерів) залишається у бібліотеці **ВДПУ** – 101 од.

Не дивлячись на ріст технічної бази, загалом бібліотеки ЗВО потребують її покращення, щоб відповідати сучасним викликам розвитку інформаційного суспільства.

Бібліотеки МО використовують у своїй роботі ліцензійне програмне забезпечення: бібліотека **ВДПУ** – ІРБІС-32, бібліотеки **ВНМУ** та **ДонНУ** –ІРБІС-64, бібліотеки **ВНТУ**, **ВТЕІ** – УФД «Бібліотека», **ВКІ** – «Бібліограф» та **ВНАУ** – АБІС «Софія».

Нове в роботі бібліотек

Бібліотека ВНМУ

Відкритим простором для наукової та навчальної діяльності, самореалізації та розвитку стало нове приміщення бібліотеки **ВНМУ** ім. М. І. Пирогова. Адаптуючись до умов сучасності та трансформуючи стратегію розвитку бібліотеки, облаштовані комфортні території, що відповідають задоволенню потреб сучасного користувача бібліотеки. Так, у бібліотеці розпочав роботу зал електронної інформації. До

послуг користувачів 30 автоматизованих робочих місць, консультації бібліографів з пошуку інформації, можливість займатися самостійно або групою. Проводяться збори, консультації з аспірантами і відповідальними за наукову роботу кафедр. Науковці університету в черговий раз позитивно оцінили сучасні та комфортні умови роботи в залі електронної інформації. З кожним днем кількість відвідувачів невинно зростає.

Важливою є робота зі збереження і популяризації фонду рідкісних видань, що мають вагому наукову цінність у становленні та розвитку медичної науки. З 1 січня 2018 року в новому приміщенні бібліотеки повноцінно став працювати сектор рідкісних видань та рукописів. Багато років видання були недоступні для читачів, бібліотека мала можливість лише зберігати їх. Сектор відкрив доступ до вивчення книжкових колекцій: монографій, підручників, атласів, енциклопедій кінця XVIII, XIX і початку XX століть, а також докторських дисертацій цього ж періоду. Сучасні дисертації також зберігаються у секторі, тому що мають статус рукописів. Наразі опрацьовано 3242 пр.

За 2018 рік новим робочим здобутком відділу автоматизації стало:

- завершено роботу по створенню алфавітно-предметного покажчика УДК в програмі ІРБІС;
- налаштовано БД УДК українською мовою згідно з новими вимогами;
- частково переведено електронний каталог на новий УДК;
- вивчено режим «Замовлення» в АРМ Комплектатор. Зроблені необхідні налаштування і створена інструкція для відділу комплектування;

- налаштовано MESH-рубрикатор в ЕК;
- відпрацьовано технологію списання літератури за штрих-кодами;
- встановлено монітори для читачів на абонементних видачі для якісного обслуговування;
- створено предметні рубрики в ЕК на художні видання медичної тематики.

Бібліотека ВНТУ

Працівники сектору з підтримки наукових досліджень в університеті на постійній основі організували для науковців консультації та тренінги з питань реєстрації та користування базами даних Scopus і Web of Science. У рамках наукової співпраці між ЗВО міста надавались такі послуги науковцям ВНМУ ім. М. І. Пирогова та ВДПУ імені Михайла Коцюбинського.

В електронній читальній залі науково-технічна бібліотека організовує колективні перегляди циклів вебінарів від компаній Clarivate Analytics про ресурси платформи Web of Science для наукової діяльності та Elsevier.

Книгозбірня розпочала проведення тематичних Днів дипломника. В звітному році темою цих заходів були питання доброчесності у вищій освіті, академічного письма як її складової та просвітницької ролі бібліотеки у формуванні культури академічної доброчесності серед університетської спільноти.

В 2018 році бібліотека двічі була місцем проведення європейських інженерних змагань EBEC Challenge, які влаштовує міжнародна студентська організація Board of European Students of Technology (BEST). До заходів

оформлялись виставки документів про сучасні інженерні школи ВНТУ. Бібліотека і надалі залишатиметься майданчиком для подібних заходів.

Бібліотека ВТЕІ

У 2018 році ВТЕІ КНТЕУ розпочав реєстрацію авторського права на праці викладачів, тобто на об'єкти інтелектуальної діяльності, створені авторами у процесі виконання ними своїх службових обов'язків. Працівник бібліотеки як довірена особа готує і надсилає документи (акти виконаних робіт) за реєстраційними номерами для оформлення авторського права.

Також одним із завдань науково-дослідної роботи інституту є забезпечення органічної єдності змісту освіти і досягнень сучасної економічної науки і передових технологій та використання їх у навчальному процесі. Для організації цієї роботи діє наукова структура, до якої входить бібліотека інституту.

З 2018 року бібліотека ВТЕІ КНТЕУ займається on-line реєстрацією науково-дослідних робіт (НДР) в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ). Робота здійснюється разом з науковцями інституту.

Бібліотека ВКІ

В 2018 році започатковано проект «Ода рідному краю», який має привернути увагу студентства до пізнання природи, традицій, історичних і пам'ятних місць, відомих особистостей рідного краю, виховування любові до своєї малої батьківщини. Покладаються великі перспективи на розвиток проекту та наповнення новим змістом впродовж років.